

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaševalcem in denar pa upravnisti. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost“ Poduređništvo v Gorici: ulica Gioseuč Carducci št. 7, l. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Položaj v sežanskem okraju

(Konec; glej tudi „Edinost“ od 15. in 17. t. m.)

Večkrat slišimo na deželi tarnati, češ saj vse nič ne pomaga, saj je zastoj pisati v časopise o tej ali oni stvari, če molčiš — je isti vrag. Tisti, katerim so namenjeni naši dopisi, „Edinosti“ najbrže niti ne berejo. Uspeh je torej isti, kakor če bi molčali, vedno bo tako, kakor bodo hoteli drugi itd. (Op. ur.: Tudi uredništvu je znano, da je ponekod to mnenje žal zelo razširjeno. Moremo pa ga odločno demantirati, zakaj znano nam je, da se v italijanskih krogih „Edinost“ zelo pazljivo bere, in sicer toliko v oblastvenih kolikor tudi v političnih (fašistovskih) krogih. Pa saj je tudi sam Mussolini rekel ob neki priliki v poslanski zbornici povodom prerakanja z našimi poslanci, da „Edinost“ čita. Seveda jo čita v prevodu, ki ga pripravljajo uradni prevajalci pri tržaški in videmski prefekturi. Kar piše „Edinost“ pride torej do znanja vsaj vsem odločilnim krogom v italijanskem javnem življenju.)

Ko sem se odločil, da formuliram par konkretnih predlogov za odpravo položaja v sežanskem okraju, sem se tudi jaz obotavljal iz sličnih razlogov ter hotel odločiti pero. Pa sem se končno le odločil, češ naj pomaga ali ne, bolje je, da se ve, nego če se molči. — Kdorkoli hoče staviti predloge za zboljšanje položaja v našem okraju, jih mora obvezno staviti proti dosedanjemu praktični absolutni negaciji slovanškega življa in slovanškega življenja sploh tu pri nas. Že v prejšnjih pismih sem dokazal, kako malenkosten in izgubljajoč je odstotek prebivalstva, na katerega edino se mora oslanjati taka politika na škodo vsega ostalega ogromnega dela prebivalstva. Vprašanje je enostavno v tem: ali odgovorni činitelji ne vidijo pravega položaja ter radi tega ne upoštevajo večine ljudstva — ali pa so vesti dejstva, da predstavljajo pravo jedro prebivalstva na Sežanskem ona večina, ki se sedaj negira, a jo kljub temu spoznanju negirajo. Mi na deželi hočemo verjeti, da odgovarja resnici prva predpostavka in tedaj se da položaj zboljšati brez vsakih težkoč. Pa rekel sem, da hočem staviti konkretne predloge. Našel jih bom od točke do točke, kakor odgovarja našim najelementarnejšim zahtevam.

1.) **Več širokogrudnosti s strani oblastvenih činiteljev.** To je prvi predlog, ki se mora izpolniti, ako naj se naše prilike ozdravijo, da bo mogla dihati tudi večina prebivalstva sežanskega okraja. Da se to doseže, je najprej potrebno, da pride pri nas do veljave resnica. Ukrepi oblastev se delajo, kakor sem že rekel, na podlagi najraznovrstnih »informacij«. Gradivo znajo »informatorji« tako prikrojiti, da se nikakor ne čudimo, ako se mu daje vera, ki pa v 99% slučajev ne velja piškavoga hoba, kakor se pozneje izkaže. Žal pa pride spoznanje seveda prepozno, ko je škoda že tu! Ako hočejo odločilni činitelji zadeti pravo, morajo take »informacije« trikrat presejati skozi najfinjšo sito, preden jim verujejo. To je njihova sveta moralna dolžnost, zakaj v igri so ljudje, ki imajo dušo in srce in ne kak mrtev material, na katerem naj bi se lahko delali vsakojaki poskusi na podlagi kakršnekoli informacije.

Drugo zlo so neosnovane kombinacije, ki služijo odločilnim činiteljem kot nekako nespremenljivo načelo za postopanje. Taka neosnovana kombinacija je n. pr. irendentizem, revolucionarstvo itd. našega prebivalstva. Mi, ki živimo med ljudstvom, smo bolj občveščeni o njegovem pravem duševnem razpoloženju nego vse kvesture in vsi fašji dežele. In mi vemo, da so take kombinacije popolnoma neosnovane. Med našim ljudstvom so se popolnoma izklesali določeni tipi, na katerih ni mogoče nič spremeniti. Med temi je tudi tip zvestega slovanškega narodnjaka, poštenega državljana in tihega mirnega delavca. Ta je povsod v ogromni večini. Med njim in »irendentizem« pa je razlika kakor med dnevom in nočjo. Ta narodnjak je žalosten, se čuti potlačena in nesvobodnega, ako se ne sme kulturno uveljavljati s svojimi ustanovami, toda to ni nikak irendentizem. Če bi se hoteli odločilni činitelji poglobiti v položaj, bi tudi prišli do pravega spoznanja in do one širokogrudne politike, ki bi odgovarjala edino našim resničnim razmeram. Odkrito pa moram priznati, da mi tukaj na deželi ne pričakujemo, da bi mogli priti do takega spoznanja naši krajevni oblastniki. Le na višjih mestih bi se mogli povzpeti tako visoko — seveda če bi hoteli.

2.) **Razmerje med prebivalstvom in fašistovsko stranko.** To je drugo važno in kočljivo vprašanje in to tem bolj, ker imamo v Sežani fašjo in pa državno milico. Žal se ne more reči, da se je doseglo do sedaj pravo razmerje med našim prebivalstvom in takim važnim činiteljem, kot je vladna stranka v državi. S tem da so nekateri naši ljudje pristopili k fašizmu, to vprašanje še davno ni rešeno. 99,9% prebivalstva je izven fašistovske stranke. To vprašanje pa se sploh ne da rešiti na oni podlagi, na katero naslanjajo svojo strankarsko politiko krajevni voditelji fašizma. Razmerje Slovanov do fašizma je namreč že v bistvu popolnoma drugačno nego med Italijanom fašistom in Italijanom nefašistom. Italijan, ki ni fašist, je obvezno opozicijski in nasprotnik fašistovske stranke. Stališče Slovanov pa je popolnoma drugačno. Na eni strani ni nikak opozicijski, na drugi pa tudi ne more biti prepričan fašist. Tudi med Slovani so mnogi, ki priznavajo brez pridržkov zasluge fašizma za državo. Nikdar pa ne more iti noben Slovan tako daleč, da bi priznal fašizmu kot zasluge, da je odpravil v slovanških krajih slovanško solstvo. Slovan, ki vstopi v fašistovsko stranko, pa priznava tudi to. Že po tem pa se more sklepati, koliko velja tak »fašizem« raznih drobtav, potentatorjev in drugih. Kdor ima priložnost jih slišati, ko se pomenjujejo med sabo, ve, da tudi sami priznavajo, da so postali »fašisti«, ker so morali. Pa tudi sami italijanski fašisti ne prikrivajo svojega pravega mnenja o takih somišljenikih.

Če bi to intimno prepričanje prevladovalo nad »taktičnimi«, razlogi, bi se vprašanje razmerja med našim prebivalstvom in fašizmom samo rešilo. Od nobenega Slovana bi se ne zahtevalo, da mora biti fašist že iz enostavnega razloga, ker Slovan-nefašist ni nikak opozicijski. Pa tudi iz obzira na čistost fašistovske stranke kot take bi se morali fašistovski voditelji odločiti za take politike v našem okraju. Jasno je za vsakogar, da slovenski »fašisti« te čistosti ne morejo povzdignuti.

3.) **Razmerje med prebivalstvom in milico.** Glede tega vprašanja velja isto, kar zgoraj. Če pa se prav spominjam, je milica pravzaprav državna ustanova in lahko vstopijo vanjo tudi nefašisti. Kar se tiče razmerja prebivalstva napram tej ustanovi, jo spoštuje kakor vsako drugo državno ustanovo. Tudi tu pa je treba reči, da je zgrešeno siliti kogarkoli, naj se vpiše za miličnika. To so že dokazali razni poskusi. Vpiše naj se, kdor hoče, saj se imenuje milico tudi »prostovoljska«. Na splošno moram reči še to, da — kakor glede uradnikov tako bi tudi glede milice ljudstvo rajše imelo v Sežani miličnike iz starih pokrajin nego domače. In sicer iz istih razlogov kakor uradnike, katere razloge sem opisal v zadnjem pismu. To pa menda ni mogoče izvesti.

4.) **Davčna politika.** Tudi skrajno težko in kočljivo vprašanje, na katero moram se posebej opozarjati. Občinske doklade so povsod strašno narastle. Posestnik v sežanskem okraju, ki je plačeval pred vojno vsega davka kakih 100—200 kron, mora plačevati sedaj samo za občinske doklade od 500 do 700 lir. Sežanska občina je imela pred štirimi leti okoli 40.000 lir izdatkov, sedaj jih je nad 300.000! Ni mnogo boljše razmerje tudi po drugih občinah, oziroma potestarijah. Radi tega se narižajo toliko prefekturi kolikor tudi pokrajinskemu upravnemu odboru neodklonljivo najstrožje nadzorovanje te strani občinske uprave v našem okraju.

5.) **Naše narodno življenje.** Najkočljivejša je seveda ta točka, preko katere se ne more na dnevni red, ako se hoče ozdraviti razmere v Sežani in okraju. Če se odločilni činitelji povzpnejo do gori omenjene širokogrudnosti, potem ne bo niti tu pravih težkoč. Namesto raznih preiskav in šikaniranj društev, se jim bodo dovoljevale prireditve, kakor se to godi drugod. Kljub svoji kočljivosti je torej stvar zelo enostavna. Nič ne zahteva, da naj bi se prireditve vršile kar vsako nedeljo. Oblastva pa naj se odločijo enkrat za nekako pozitivno politiko na tem polju. Naj nam določijo minimum prireditev na leto, če ne gre drugače. Vsaka nadaljna razprava o tem pa bi bilo le izgubljanje besedi. Vse je odvisno od tega, ali ostanejo oblastva še nadalje na stališču, da se baš z onemogočanjem prireditev pobija takoiimenovani irendentizem, ali pa pridejo do nasprotnega edino pravega prepričanja.

Sežanski.

Novi italijanski poslanik na Dunaju predložil poverilna pisma.
RIM, 17. Iz Dunaja javljajo: Zvezni predsednik dr. Hainisch je sprejel v svečani avdienci novega italijanskega poslanika comm. Giacinto Aurinija. Italijanski poslanik mu je predložil poverilna pisma.

Otvoritev nove berze v Bologni.
BOLOGNA, 19. Danes je bila v Bologni otvorjena nova borza. Otvoritveni govor je imel finančni minister conte Volpi.

Ministrski svet 2. avgusta.
RIM, 17. Ministrski svet se sestane dne 2. avgusta v palači Viminale.

Organizacija sindikalnega ministristva

Konsumne ustanove za delavce in uradnike.

RIM, 17. Danes popoldne je prvi minister on. Mussolini sprejel državnega tajnika on. Suarda, s katerim je delj časa razpravljajal glede organizacije sindikalnega ministristva. To bo priložilo poslovati tekom enega meseca; svoj sedež bo imelo v prostorih gospodarskega ministristva v ulici XX Settembre.

Gospodarski problem tvori še vedno predmet vsestranskega proučevanja. Prve dni prihodnjega tedna se bo sestel pod predsedstvom državnega tajnika za narodno gospodarstvo on. Pegliona stalni odbor za žitno bitko. Bavil se bo z rezultati, ki jih je imela ta bitka v tekočem letu, ter bo razmotrival o ukrepih, ki se bodo predlagali vladi v svrhu pospeševanja pridelovanja žita.

Da se omogoči delavskim in uradniškim družinam nabava potrebnih predmetov za vsakdanje življenje, se bodo ustanovile razprodajalnice živil po vseh večjih mestih Italije. — Imele bodo tudi lastna skladišča za shranjevanje blaga. Ugodnosti teh ustanov bodo deležni le oni delavci in uradniki, ki se bodo izkazali s posebnimi potrili svojih delodajalcev. Razum razprodajalnic živil se bodo uvedle tudi oblačilnice, ki bodo oddajale po nizkih cenah obleke, perilo in obuvalo.

Zborovanje pokrajinskih fašistovskih zvez

V Trstu bo 25. t. m. govoril on. Ricci.

RIM, 17. Dne 25. t. m. se bodo vršila po Italiji zborovanja pokrajinskih fašistovskih zvez, na katerih bodo govorili veljaki fašistovske stranke. V Trstu bo nastopil kot govornik on. Ricci, v Milanu on. Turati, v Florenci on. Arpinati in v Rimu on. Blanc.

Strašna poplava v Baranji

Vladna pomoč poplavljenecem. Načrt za znižanje uradniških plač sestavljen.

BEOGRAD, 17. (Izv.) Vse politično življenje stoji pod vplivom strahovitih vesti, ki neprestano prihajajo iz Baranje, ter poročajo o strašnih posledicah poplave v tamkajšnjih krajih. Danes zvečer so odptovali v Baranjo vojni minister Trifunović, poljedelski minister Pucelj in prometni minister Jovanović. Za jutri pričakujejo v Baranjo največje vodne mase, ki so najviljive na Donavi. Posledice prodora nasipov pri Apatinu in pri Novem Sadu utegnejo biti strašne.

Ministrski predsednik Uzunović je ves dan razpravljajal z resortnimi ministri o poplavah. V sporazumu s finančnim ministrom Perićem so bili za poplavljenca določeni veliki denarni krediti.

V narodni skupščini je danes zboroval le anketni odbor za proučevanje korupcijskih afer. Svoje preiskave bo nadaljeval preko celega poletja. Ministrski predsednik Uzunović je podal zvečer novinarjem izjavo o položaju sedanje vlade. Rekel jim je, da ni nikakega povoda za krizo vlade, ki mora v teh težkih trenutkih delati z vsemi razpoložljivimi silami za ublažitev položaja v poplavljenih krajih.

Finančni minister Peric je izjavil novinarjem, da je komisija za sestavljanje načrta za znižanje uradniških plač danes zaključila svoje delo. Podrobnejši pojasnili finančni minister ni hotel podati, ker se načrt predloži v proučevanje ministristvu svetu.

Zbežal je z državnim denarjem

BEOGRAD, 17. (Izv.) Beograjski listi, med njimi »Politika« in »Vreme« javljajo, da je bivši jugoslovanski generalni konzul v Trstu Dušan Stepanović pobegnul s svojo ženo neznanu kam ter je odnesel 1 milijon in 200 tisoč državnega denarja.

Poljaki hočejo na morje.

VARSAVA, 17. Listi poročajo, da je stopila poljska vlada v pogajanja z rumunsko za doseg prostega pasu v Braili ali v Galacu, s čimer bi Poljaki dobili svoboden izhod na Crno morje.

Sovjeti pripravljajo prevrat na severnem Kitajskem.

London, 17. »Daily Mail« poroča iz Tokija, da so tam objavili besedilo tajne pogodbe med generalom Fengom in sovjetsko vlado, po kateri se je ta baje obvezala, da pripravi na severnem Kitajskem revolucijo, za kar bi dobila razne izvozne ugodnosti. Nasproti temu javljajo, da je narasla vojska Cang Tso Linova in Vu Pej Fujeva na 250.000 ljudi in da sta se oba generala domenila za skupno vladanje po porazu narodne vojske.

Španski gostje doma.

MADRID, 17. Kraljeva dvojica se je vrnila s Primo de Rivero iz Calaisa.

Caillaux grozi z odstopom.

PARIZ, 17. Za danes popoldne je sklicana zbornica, da bo razpravljala o finančnem načrtu vlade, ki zahteva med drugim diktatorske oblasti in zvišanje posrednih davkov, dočim se nekateri neposredni, kakor dohodninski, znižajo. Caillaux je zapretil, da odstopi, če se ta načrt v ponedeljek ne sprejme. Nastalo je vprašanje, če se bo mogla zbornica zediniti na temelju Caillauxovega načrta in načrta parlamentarne finančne komisije.

Dodatek k izlivu indijske sloge.

KALKUTA, 17. Po zadnjih spopadih med muslimani in hinduji se je vrnil v mesto mir. Včeraj popoldne je prišlo še do kakšnega pretepa z noži, vendar brez hudih posledic. Vse skupaj je bilo pri teh izgredih 14 mrtvih in 126 ranjenih.

Boji v Maroku.

RABAT, 17. Francozi so zasedli na svoji fronti po hudih bojih ves gorski greben Atlasa. Štiri plemena so se podala.

Pismo iz Jugoslavije

Ljubljana, 16. julija.

«Nobene izpremembe v vladi do jeseni! — Tako se je glasilo poročilo iz Beograda in tako hrupno napovedane resolucije HSS o njenih zahtevah so s tem odložene na poznejši čas. Predvsem pa je s tem odloženo, da ostane dr. Nikić še nadalje v vladi. Ne sicer več kot zastopnik HSS, pač pa kot zastopnik svojega kluba, ki šteje že osem poslancev in ki jih bo štel v kratkem, kakor zatrjuje dr. Nikić, deset.

Dr. Nikičevo vprašanje, ki je bilo centralno vprašanje vse notranje politične situacije, je torej rešeno neugodno za HSS in ne brez njene krivde. Ko je HSS izjavila, da nasprotuje samo temu, da bi bil dr. Nikić v vladi kot njen reprezentant, je mislila, da bo do bil dr. Nikić za sebe kvečjemu dva poslanca in da bo moral iti radi tega iz vlade. Da bi radikal odstopili dr. Nikiču svoj mandat, skoraj ni bilo misliti in zato je bila HSS prepričana, da so dnevi ministrovanja dr. Nikića šteti. Ali zgodilo se je drugače. Nikičev klub šteje že danes osem poslancev in HSS je obenem z izključitvijo dr. Nikića doživela tudi majhen razkol. Trenutno seveda še ni mogoče reči, če je ta razkol njej nevaren, ker mogoče je, da nimajo pristaši dr. Nikića nobene zaslombe med narodom. Toda na drugi strani je treba pomisliti, da je dr. Nikičeva secesija že druga, ki jo doživlja HSS, in da je sedaj v celem izstopilo že 15 poslancev. Verjetno pa je, da bo to število še naraslo, ker dr. Nikić zelo spretno izrablja nezadovoljstvo, ki vlada v radičevskih vrstah. Značilno v tem pogledu je tudi to, da se je ustanovne seje Nikičevega kluba udeležil tudi notranji minister Boža Maksimović, ki je s tem poudaril, da je Nikičevi skupini zagotovljena vsa pomoč vlade. Z drugimi besedami pa se pravi to, da bo dr. Nikić sigurno ostal tudi v volivni vladi, dočim je še skoraj gotovo, da Stjepana Radića v tej vladi ne bo. Več ko dovolj pa je St. Radić pokazal, da polaga veliko važnost na to, da je tudi on v volivni vladi. Zato gotovo ne bo brez učenka, če bo morala iti HSS v volitve obremenjena z vsemi nepopularnimi zakoni, dočim ne bo mogla pokazati niti tega nadomestila, da ima njena beseda za vse velike žrtve pri vladi kaj veljave. Situacija ni zato za HSS niti najmanje rožnata, dasi je še vedno mogoče, da bo Radićeva agitatorična sila še enkrat zmogla nad vsemi nasprotniki HSS. Ali težko bo to, silno težko.

Z ustanovitvijo dr. Nikičevega kluba se je položaj HSS v vladi zelo poslabšal in to se vidi tudi na zunaj, ker je izgubila HSS sedaj tudi formalno en portfelj. Se težji pa je moralni udarec, ker je sloves železne discipline v Radličevih vrstah, ki je bila do sedaj iz radikalnega kluba Ljuba Jovanović, tedaj je bila pozicija HSS najmočnejša, ker je mogla argumentirati s svojo enotnostjo in z razcepjenostjo v radikalnih vrstah. Tedaj je bilo treba položaj izkoristiti, kar se pa ni zgodilo. Nasprotno je HSS z govori svojega predsednika položaj poslabšala in radikalna stranka je mogla z vsodolostnostjo razvijati svoj program. Vedno bolj viden je ta program in menda ga je sedaj spoznal tudi St. Radić.

Taktika radikalov je bila tem bolj priznanja vredna, ker so bili tudi v radikalni stranki težki spori, ki se danes niso likvidirani. Zlasti med beograjskimi radikali je medsebojni boj oster in vsa prizadevanja, da bi prišlo med njimi do sporazuma, so bila dosedaj brezuspešna. Toda kljub tem sporom je vendar linija radikalne politike enotna in dosledna in zato ostaja na svojem mestu Uzunovićeva vlada, pa čeprav nihče ne ve, koliko poslancev je pravzaprav za njo.

Nobnih izprememb do jeseni, to je trdna označba političnega položaja v Beogradu.

Mnogo bolj ko za dogodke v vladi, pa se zanima vsa jugoslovanska javnost za katastrofo, ki je deloma že začela, deloma pa še grozi Vojvodini. Povodenj, kakršne ne pomnijo niti najstarejši ljudje, je obiskala Vojvodino. V Novem Sadu je dosegla Donava že 8 metrov nad normalo in postaja v Novem Sadu je že dva metra nižje, kakor pa je gladina Donave. Se težje je ogrožena Bačka, kjer je že na tisoče hektarjev zemlje pod vodo in kjer se pod Apatinom in Bežanjem odgra zadnji boj človeškega dela proti razdirajoči sili vodnega elementa. Troje vrst nasipov je bilo postavljenih, toda treba je graditi nove, ker je pritisk vode vedno močnejši in so nasipi kljub vsemu utrjevanju preslabotni. Z neverjetno vno-mo delo vse prebivalstvo, po 48 ur neprestano, in celo polki vojakov pomagajo odvrniti grozečo katastrofo. Tedne dolgo se že vrši to naporno delo, toda katastrofa še ni odvrnjena. Nasprotno so poročila vedno bolj vznemirljiva, Apatin je evakuiran, del nasipa je prebit, nove nevihte povečujejo nevarnost. Kakor v vojnem času, tako je poplava združila vse prebivalstvo. Narodnostne in strankarske razlike, vse je pozabljeno, grozeči element je združil vse. Že se je polastila nekaterih panika, že so govorili, da je pomoč nemogoča, toda ko je prišla nevarnost do viška, je tudi pogum narastel do viška. In po vsej pravici govori danes Jugoslavija o junakih, ki pri Apatinu branijo žitnico Jugoslavije pred poplavo.

Težke katastrofe pa so obiskale tudi Južno Srbijo. Najprej v Nišu, ko je Nišava mahoma narasla v veletok, preplavila Niš in pretargala železniško zvezdo. Do prvega nadstropja je segala voda, toda kakor je hitro narasla, tako je tudi hitro odtekla in menda zato ni zavzela katastrofalnih posledic.

Najtežja katastrofa pa je prišla od reke Bistrice v južni Srbiji. Nakrat je narasla v veletok, poplavila mesto Peč in uničila celo kolonijo črnogorskih kolonistov. Vse hiše je odnesla in v svojih valovih pokopala 40 človeških življenj.

Veliki obseg povodnji naravno vznemirja vso Jugoslavijo in v Beogradu se je ustanovil odbor za pomoč poplavljenecem. Kardinalne zahteve stavlja ta odbor na prebivalstvo in vlado. Vse veselice se imajo prepovedati, uvesti se mora nov davek v korist poplavljenecv in od povodnji neprizadeti kraji naj plačujejo poseben davek.

Na višini dolžnosti so se pokazali od poplav prizadeti kraji, enako pa tudi vse ostalo prebivalstvo. In s tem je jamstvo, da bo jugoslovanski narod tudi sedanjo težko nesrečo zmogovito prestal.

R. S.

DNEVNE VESTI

Kako se prijavlja škoda, ki jo povzročajo vojaki na vajah?

Smo v polnem poletju in kot običajno se tudi letos vrše v marsikaterih krajih dežele vojaške vaje. Da pri tem nastane neizogibna škoda po polju bodisi radi streljanja bodisi radi šatorjenja čet ali kakega drugega vzroka, je povsem razumljivo. Vojaška uprava je za plačilo teh škod povzročeni po vojaških vajah uvedla posebno ugotovitevno postopanje za odškodnino. Je pa s to odškodnino isto kot z vojno odškodnino. Zavisi od posameznega odškodovanca, kako zana uveljaviti svojo pravico do popolne odškodnine. Vojaška uprava skuša namreč čimbolj ščititi interese vojaških blagajn na drugi strani pa zopet štati škodovane, ki pa hoče s svoje strani dobiti čim polnejšo odškodnino za pokvarjene ali pa odnešene predmete.

Navadno pošlje vojaška uprava že v naprej, predno dosepejo čete v kraj namenjen za vaje, takoiimenovane likvidacijske komisije (Commissione liquidatrice), sestojče iz enega častnika ter izvedenca (geometra inženirja), da si ogledajo stanje pri-

delkov: polje, sadnega drevja, travnikov, gozdov itd. pred vaji, tako da jim je laže pozneje precejni napravljeno škodo. Spoznavajo se člani treh likvidacijskih komisij po zelenem pasu, ki ga nosijo okoli rokava. Ob tej priliki lahko tudi občinski uradi napravijo te komisije, da se pri šatorjenju čet po možnosti izbere taki prostori, kjer ne more biti škoda prav posebno občutna (pašniki, bregovi rek, gozdovi, prostori oddaljeni od vinogradov, sadovnjakov i. t. d.). Precej pomaga lahko pri tem izkušnja iz prejšnjih let. Seveda pa ni vedno mogoče doseči primernega šatoritvenega prostora radi specijelnih potreb vaj.

Po dokončanih vajah oziroma bolje še preden končajo, naj se škoda povzročena na posestvu kar nemudoma naznani na navadnem papirju likvidacijskim komisijam oziroma, ako teh slučajno ni v kraju, občinskemu uradu.

Likvidacijske komisije ugotove potom cenitev vrsto, množino in vrednost škode za vsakega kmetovalca posebej na podlagi istovetnostne izjave (dichiarazione d'identità) izdane od občinskega urada. Ko precejno škodo, dajo v podpis cenitev sestavljeno na posebnih vzorcih, katere mora imeti vsak občinski urad.

ali drugega zbora in pevovodnj, ker se te hibe same odpravijo z osebnim opazovanjem — posebno ako je toliko dobre volje, kakor sem je videl i pri zborih i pri pevovodjih.

Nastopili so bili lepi in dobri, nekateri celo zelo dobri. Prednašanje pravilno in točno, v enem zboru sem našel celo individualnost. Razumevanje pevovodje in zborov dobro, stik med zborom in pevovodjo razveseljiv. Nekateri zbori se ponajša s splošno dobrim pevskim materijalom, pri dveh pevskih zborih se izticao individualno dobri glasovi in na čast jim moram priznati, da svojih glasov ne silijo v ospredje in se omejujejo, da lepo porjavajo ostale glasove. Vsem — in vsak posamezen ve sam, komu več in komu manj, — veljaj: Vztrajnost! Vaša pot do popolnosti, ki jo lahko dosežete, je še dolga.

Če se tudi za danes omejujem le to, da popišem splošen vtis, ki ga napravijo ti zbori, in če govorim na splošno le o individualno lepih glasovih — ne smem prezreti tih pevcev.

G. Batistič Dinko v vrtojbenkem zboru je pevec po božji milosti. Zapel je solo v zboru, indiferentno v katerem. Resnično Vam povem, da takega tenorja — rečem nešolanega — nisem še slišal. Glas liričen, tako lep, tako uglasjen in tako... skromen — kakor bi slišal Rijavca božanstvenega pevca. In mi g. Rijavec gotovo ne bo zameril te primere, saj tudi on enkrat ni bil šolan.

Nastopili sta še dve solistini, g. Lizeta Peric, sopran in Pepca Silič, alt, iz Bilj. Zapel sta najprej enoglasno pesem o prodajalki vijolic. Morda bi bila ta pesem lahko izostala, ker ne spada na naš oder, toda ta okolnost vrednosti onih dveh pevki nikakor ne manjša. Peli sta enoglasno in pri ponovnih accelerando in rallentando in pogostih — tudi hipnih — pavzah, pri lepem inteligentnem prednašanju tako zlito in ene barve, da sem v resnici slišal samo en glas, dasi je ena sopranistinja — druga pa altistinja. Zapel sta še tri dospelje. Da ste jih slišali! Tako pojejo idealna naša dekleta! Ne bom analiziral njihovoga petja — rečem Vam samo da se more to petje primerjati le z žuborenjem studenca, ki se spaja s pihljanjem zefirja v jasnem pomladanskem jutru, prepojenem z vonjem vijolic.

Zasluga gre njima, a ne v manjši meri g. Sollerju, ki je ti dve lepi pevski duši zli v eno — gotovo ne z majhnim trudom — in dodal še svojo.

O prireditvi bi se dalo mnogo, mnogo pisati! In ne v najmanjši meri o trudu, bojih in uspehih pevovodij — teh najidealnejših med idealnimi. O vsakem bi se dala zapisati lepa beseda; iz teh besed bi pa postala debela knjiga, ki bi se podvojila, podsetorila in postoterila, kakor se postoteri vsak njihov uspeh po vsaki vaji in po vsakem boju! Gospodje Merviči, Beltrami, Kebri, Lupini, Reščiči in Sollerji in kolikor Vas je drugih, ki Vas nisem videl v nedeljo, dajte tej knjigi obilo gradiva, tudi če je ne bo nihče pisal! Pisana ostane v vseh naših srcih.

Pisati bi bilo tudi o šaljivem dvo-spevu (g. Reščič in g. Ursič), ki je bil precej dobro podan. Ker so pa taki nastopi pri resnih prireditvah le koncesija občinstvu, koncesija, ki kmalu ne bo več potrebna, raje molčim.

Molčim tudi o «igri» Mary, ker se na to polje nočem podati. Rečem pa, da je številno občinstvo zadovoljila.

Tako je končal moj nedeljski sprehod. Ni mi ga žal. Prežil sem po dolgih letih dve lepi uri našega najidealnejšega in najbolj gorkega pojava, ki tvori, pretvarja in ohranjuje naše bistvo in ki se mu pravi:

Naša pesem.

Koristi Mirko.

IDRIJA.

Ne le tistemu, ki ne ve drugega govoriti, marveč vsem bodisi kmetu, ali delavcu bodisi uradniku je danes glavni predmet pogovorov vreme. Od vremena je odvisno, če bo kmetovalec pridelal živež zase in za tiste, ki se ukvarjajo z drugimi deli; od vremena je veliko odvisno tudi naraščanje draginje. Dasi pri nas ne pridelajo kmetje veliko več čez lastno uporabo, vendar se veliko pozna, če so vsled slabe letine tudi oni odvisni od trgovin. V resnici se pa pri nas še precej pridelava, če so letine dobre; predvsem se pridelava vsa zelenjava in solivje kakor: krompir, fižol, repa, zelje, itd. Letos žalibog ne moremo upati na dobro letino. Vsled neprestanega deževja ne more rasti nobena rastlina, najmanj pa fižol. Rudarji, ki z velikim trudom obdelujejo svoje njivice, za katere morajo spomladi drago kupovati gnojila, gledajo iste z žalostjo, ker je njihov trud brezuspešen. Kmetje ne morejo spraviti sena, katerega bi bilo letos obilo, če bi se dalo v redu posušiti.

Kmetom raste le skrb kako prehraniti ljudi in živino. In neprestano naraščajo cene življenjskim potrebščinam. Ker ne rastejo sorazmerno tudi delavske plače, je gmotno stanje delavstva nad vse žalostno. Danes ne zasluži delavec niti za potrebno dostojno prehrano; na obleko in obutev pa sploh ne more misliti.

Ker so pri nas že štiri leta izredno slabe letine, grozi našemu ljudstvu, če se stvar ne preobrni, pravi gospodarski polom, ki bo zadel vse sloje, kmeta, delavca in tudi obrtnika, ki ni pravzaprav nič drugega, kakor navaden delavec. Razložek je ta, da on za svoje delo dostokrat niti plače ne dobi, ker ljudje nimajo denarja in ne morejo plačati naročenih izdelkov. Oblastva naj bi upoštevala resnično stanje položaja ter olajšala ljudstvu vsaj davčna bremena.

DAROVI

V počestitve spomina pokojne Milice Schmidtove daruje g. Antončič L 10.— «Svetoivanski podružnici S. D.»

Postojnski pevci so nabrali o priliki godovanja sobratov 121.— lir za «Solsko društvo».

Gospod Oskar Pauletič — Praga — postal «Solskemu društvu» v Trstu Kč 181.50 t. j. L 157.50.

Zavednim darovalcem srčna hvala.

Ob priliki proslave maminega godu daruje družina Čok — Rojan — L 10.— Pepe Vrzela L 3.— in Jože L 2.— skupno L 15.— za «Solsko društvo».

Na mesto cvetja na grob prerano umrl Milici Schmidtovi daruje gospodična Pina Mirošič Lit 5.— M. D. Sv. Ivan. Srčna hvala!

Najlepša hvala!

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Torre bianca 21, pouk in prevodi v vseh jezikih. (1057)

POSTELJA se odda poštenemu delavcu. Via Pasquale Revoltella št. 18/V, vrata 15. 1126

BABICA, diplomirana sprejema noseče. Via Maddonina 10/11. 1127

KAMJONI s pripravljenim vozom in mali kamjoni. Prevazi blaga na vse kraje po najnižjih cenah. Priporoča se Bizjak, Viale Venti Settembre 94, telefon 2-41. 1123

SVOJIM GOSTOM naznanjam, da sem prevzel gostilno pri postaji v Sezani. Točim najboljša vina. Lobra kuhinja. Priporoča se Bizjak, dovedanji voditelj Mahorčičeve gostilne. 1124

S'VNICE kuhinjske ščurke, molje uničujemo popolnoma po stanovanjih. Prodaja Perolina, Cimitane itd. Zavod za dizinfekcijo. Via Rossetti 2. 1125

UCENEC za trgovino jestvin se išče. Via Gaspara Stampa 5. 1119

POSTELJA za poldruge osebo, železna, masivna, v popolnem stanju se prodaja. Via Tomaso Grossi št. 4/1. 1120

ČOBA, meblirana, se odda gospodu. Via Stuparich 14/III, vrata 11. 1121

DRUŽINSKA HISA v Sloveniji z gospodarskimi slopi in posestvom, 15 minut od postaje, se prodaja za 55.000 Din. Naslov pri upravnistvu. 1122

HISA v bližini mesta, pripravna za vsako trgovino ali obrt se prodaja. Naslov pove gorška uprava. 1117

POZOR! V zalogi pohištva Gorica, via Duomo 4 pod veliko cerkvijo se dobi po vsaki ceni vsakovrstno staro pohištvo v najboljšem stanju kakor tudi vsakovrstno novo. Sušte, blazine, spalni divani, železne postelje itd. 1118

KOZO, švicarske pasme, z mlekom, prodaja železnarji radi premostitve. Nedoch, Androna S. Fortunato 2 (Greta). 1113

POSTREŽNICO od 8. do 16. išče slovenska družina. Plača po dogovoru. Zglasiti se v Via Feltrina št. 7/L. 1114

VAJENEC, za trgovino jestvin, dobrih starišev se sprejme. Stan in hrana pri družini. A. Linzner, Gaborova p. Prosek. 1115

STANOVANJE v okolici, z malo ali več zemljišča, proti dobremu plačilu, se išče. Naslov pri upravnistvu. 1116

SIVILJO za moška dela, dobro, sprejemem. Torricelli 7/L desno. 1108

ČEVLJARSKI učenec se sprejme takoj. Via Carlo Stuparich 4. 1109

GLASOVIR v dobrem stanju se prodaja v Prečniku pri Nabrežini. 1110

UCENEC začetnik se išče za trgovino jestvin. Novič, Via Udine 3. 1111

ČEVLJARSKI vajenec se sprejme takoj. Via Boccaccio 4, Battič. 1112

G. DOLLNAR, Trst, Via Ugo Polonzo št. 5 (prej Via Becchi) Telefon 27-81, uvoz-izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje, pisalnjske i. t. d., papirnatih vreč ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 1017

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 1096

BABICA, avtorizirana, diplomirana, sprejema noseče. Adele Amerscht-Sbazer, Farncito 10 (podaljšana Ginnastica), lastna vila, tel. 20-64. 1070

VODA «DELL'ALABARDA» PROTI IZPADANJU LASI. Vsebuje kamin in je valed tega posebnega priporočljiva proti prihajanju in za ojačanje korezin. Steklenica po L 6 se dobiva samo v lekarni «Castellanovich», Trst, Via Giuliani 42. 1044

PRSI SIRUP priporočljiv proti kroničnemu kašlju in bronhialnim afekcijam. Steklenica za odrasle L 7.50, za otroke L 5.— Dobiva se samo v lekarni Castellanovich, Trst, Via Giuliani 42. 1069

GLYKOL je pravi dobrotnik vseh onih ki trpijo na živčni oslabilosti, glavobolu, pomanjkanju slasti. Glykol je splošen in energičen obnovitelj. Prodaja se v lekarni Castellanovich, Trst Via Giuliani 42. 1068

POZOR! Resna trgovina z mrtvaškimi predmeti se priporoča občinstvu. Izbera velika in izključena konkurenca. Pavšič Terezija, Gorica, Raštelj 37, pod oboki. Zaloga v prvem nadstropju. 1038

VILO, blizu Gorice, 510 sadnih dreves, park, vinograd, polje, gozd, prodaj za Lit. 95.000.— Naslov pove gorška uprava. 1082

MLAD KOVAČ išče mesta kot pomočnik, ali pa kot kovač na svojo roko vzame v najem stanovanje s kovačnico na delci. Razpolaga z lastnim orodjem. Pomanje naj se pošljejo na upravnistvo pod «Pridens». 1090

SIR, ovčji, pomladni, v pinjah, ima na prodaj Rafael Zimic, stara trgovina s sirom, Deske. 1095

KAMJON Fiat 18 Biele-Er ali 18 Biele se kupi. Naslov pri upravnistvu. 1103

RADI SMRTI svojega sina prodam v Celju, Kralja Petra cesta 19 enonadstropno hišo, ki stoji na najpomembnejši ulici na oglu ter ima fronto na tri ulice. V hiši se nahaja dolgoletna pekarna in trgovina ter je hiša pripravna za vsaki veeleobrat. Stanovanje takoj na razpolago. Ivanka Vošnjak, Celje, Kralja Petra cesta 19. 1104

UCENCA, poštenih starišev, za pekarsko obrt išče Karlo Muha, Bistrica 36. 1105

UCENEC, priden, krepak, poštenih starišev, s primerno solsko izobrazbo se sprejme v trgovino mešanega blaga. Fran Verbič, Il. Bistrica. (1106)

POROČNE SOBE, masivne s pihlo ali umivalnikom 1800; druge polna vrata, psiha, po najnižjih cenah v Trstu. Türk, S. Lazzaro 10. 1102

Naš nadvse ljubljeni predobri soprog, oče, brat, tast, stric, gospod

FRANC DIDIČ

hotelir in posestnik

nas je danes ob pol 5. uri zjutraj, previden s svetotajstvi, v 63. letu za večno zapustil.

Pogreb nadvse ljubljenega se vrši v nedeljo, dne 18. t. m. ob 16.30 iz hiše žalosti na pokopališče k Sv. Križu.

IDRIJA, 16. julija 1926.

ŽALUJOČE RODBINE:

Didič-Lapajne-Vogalnik-Šinkovec

„Rokodelska zadruga v Idriji“ naznanja žalostno vest, da je umrl njen dolgoletni velezaslužni načelnik, gospod

FRANC DIDIČ

hotelir, sedlar, tapetnik itd.

v svojem 63. letu.

Neutrudljivega načelnika in dobrega človeka ohranimo v lepem in trajnem spominu.

IDRIJA, dne 16. julija 1926.

Okrajna posojilnica v Idriji naznanja tužno vest, da je nje zaslužni podpredsednik in dolgoletni član načelnštva gospod

Fran Didič

hotelir in posestnik,

danes, dne 16. julija 1926. preminul.

(775)

Slava njegovemu spominu!

Načelnštvo.

Globoko potri naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš preljubljeni oče, tast in stari oče

ANTON PUPIS

danes zjutraj, po kratki bolezni, previden s Svetotajstvom mirno v Gospodu zaspal. Pogreb se bo vršil v nedeljo, ob 6. uri popoldne, iz hiše žalosti v Tomaju na domače pokopališče.

TOMA, dne 17. julija 1926.

(776)

Rudolf, Franjo, Viktor, Emil, sinovi. — Josipina per. Žiberna, Antonija por. Kenda, Judita por. Nabergov, hčere — in ostali sorodniki.

PODLISTEK

JULES VERNE:

(73)

Skrivnostni otok

Vse, česar so se lotili, je izobno uspelo, da se naselniki v resnici niso imeli nad čem pritoževati, razen to, da so daleč od domovine. Tako so se navadili tega življenja, tako so prirastli k otoku, da bi s težkim srcem zapustili to zemljo.

Vendar pa je domovinska ljubezen globoko vkoreninjena v človeških srcih, in če bi se bila naselnikom pokazala slučajno kakka ladja na obzorju, bi jo bili poklicali s signali in se z njo odpeljali!

Med tem pa so se veselili svojega srečnega življenja in več so se bali, kakor pa želeli, da bi se to življenje prekinilo. Toda kdo more reči, da si je srečo zagotovil in da je izprememba izključena? Naselniki, ki so prebivali na otoku Lincolnu že leto dni, so se pogostoma pogovarjali o njem in nekega dne so nekaj ugotovili, kar je imelo postati v bodočnosti odločilne važnosti.

Na velikonočno nedeljo, 1. aprila, ki so jo Cir Smith in tovariši preživeli v počitku in pobožnosti, je bil tako lep dan, kakor more le biti oktobrski dan na severni polobli.

Po jedi so se zbrali vsi pod verando na robu planote Lepega razgleda in so gledali, kako je dan polagoma gineval. Nab je serviral nekaj čašic bezgovke, ki jim je nadomestovala kavo. Govorili so o otoku, in kako je osamljen sredi oceana, ko je Gedeon Spilet vprašal:

«Dragi Cir, ali ste določili natančneje našo zemljepisno lego, potem ko smo našli v tisti skrinji sekstante?»

— Ne, je odvrnil inženir.

— AH bi ne bilo dobro, če bi to napravili z instrumentom, ki je gotovo zanesljivejši od prejšnjega?

— Čemu, je rekel Pencroff, naš otok je krasen, pa naj leži kjerkoli.

— Temu ne ugovarjam, je odvrnil Gedeon Spilet, vendar pa je prav verjetno, da so pomanjkljiva sredstva precej škodila natančnosti opazovanj, in ker se je zdaj lahko o stvari prepričati...

Kranilnica in Posojilnica v Sv. Križu pri Trstu reg. zadruga z neomejeno zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil dne 1. avgusta 1926, ob 11. uri v uradnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
 2. Poročilo načelnštva in nadzorništva.
 3. Porjenje računskega zaključka za leto 1925.
 4. Slučajnosti.
- Ako bi bil občni zbor nesklepčen se bo vršil pol ure pozneje drugi, ki bo sklepal javljeno neglede na število navzočih članov.

KRONE

plačuje po L 2.35
zlatarna STERMIN - Trst
Via Mazzini 43 770

inserirajte v „Edinosti“

mota več kakor pet stopinj v širino in v dolžino.

— Kdo ve? je odvrnil poročevalec, kdo ve, če nismo obljudei zemlji bliže, nego mislimo?

— To homo vedeli jutri, je zatrdil inženir, in če bi ne bilo toliko dela, ki mi je vzelo vse prosti čas, bi že zdaj vedeli.

— Dobro, se je vnovič vmešal Pencroff, gospod Cir je predober opazovalec, da bi se motil, in če ni otok sam proč stekel, potem leži še tam, kjer se je polegel.

— «Bomo videli!»

Ze naslednjega dne je inženir s pomočjo sekstantov prišel do sledečih rezultatov:

Pri prvem opazovanju je določil lego otoka Lincoln tako:

Zapadna dolžina: 150 do 1550
Južna širina: 30 do 350.

Drugo opazovanje je dalo te številke: Zapadna dolžina: 150 do 155°
Južna širina: 30 do 35°
Vkljub nepopolnim pripravam je Cir Smith tako spretno meril, da ni znašala napaka niti 5°.

«Zdaj pa, je nadaljeval Gedeon Spilet, ko imamo poleg sekstantov tudi zemljevid, tedaj poglejmo, na katerem mestu Tihega oceana leži otok Lincoln.»

Pismo iz Zagreba

Kje sem bil že ostal zadnjič, ko sem vam pisal, in ko se mi je tako strašno mudilo? Aha, zdaj se spominjam: pri pujsku, pri pravem pečenem pujsku, pri imenitni kapljici zagorske graševine, pri zabavni družbi.

In danes, kje sem danes! Da, zares čudna so božja pota. Veste, kam sem takorekoč — zabasal, in prav zares nebotke: na univerzitetno kliniko. Pa ne kot gledalec ampak nič več in nič manj kot pacient. O sveta Porcijunkula! Tako lepo sem si zamislil izrabiti počitnice, pa me vtaknejo v bolnišnico. Prve dni sem bil zares ves pobit in zalosten, ko sem skozi okno gledal ven na ulico — in je bil slučajno pred dan (o) t. smola smolasta, mene pa je ves čas preganjalo slabo vreme, ko sem bil zunaj! — Kjer so mirno drveli vozovi, avtomobili, sprehajale se fine gospodične z elegantnimi kavalirji, z eno besedo vrvele polnokrvno življenje. Tukaj pa v klinični sobi popoln mir, težko dihanje bolnikov, monotona hoja sestre ursulinke (slučajno je Slovenka), tečaj in zatohel vzduh bolnišnice.

In veste kako sem padel v to kliniko? Setajoci po Zagrebu izvem, da se je vrnil z dopusta znameniti zdravnik dr. Sercec, pa si mislim: dolgo mi brenči v ušesih, pojdi sedaj je prilika in konzultiraj ga! Pa sem sel. Vidi ga vrag! Zdravnik me pregleda (sam je namreč docent zagrebske med. fakultete) in pravi: jutri bomo to reč operirali in za štirinajst dni boste zdravi.

— Glej ga spaka, sem dejal, kako za štirinajst dni?
— Nič hudega, mi je rekel docent, majhna operacija za štirinajst dni, največ tri tedne pa položite na kliniki. In mi je dal listek, da se javim.

Javil sem se takoj drugi dan in sedaj sedim tukaj z zavezano glavo ter gledam skozi okno (zunaj je prekrasen dan!) in zavidam vsem smrtnikom, ki se niso dali tako hitro ujeti od znamenitih zdravnikov. No za tokrat pa naj bo! Drugič bom previdnejši.

Jugoslavija ima tri medicinske fakultete: v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Ljubljanska je še v povojih, zagrebsko pa visoko cenijo. Svoječas je bila mnogo prahu dvignena vest, ko je bil še Stjepan Radić prosvetni minister ter baje izjavil, da bo reducirati tri medicinske fakultete na eno, ki naj bi bila dodeljena zagrebski univerzi. Uprli so se Beograščani in Ljubljanci. Tako je ostalo pri starem. Danes je zagrebska na zelo dobrem glasu. Profesorji in docenti, samo prvovrstne kapacitete, so zadnja leta visoko dvignili zavodu ugled. Ravno te dni je profesor-ski zbor zagrebske univerze predložil ministru prosvete, naj se ne menja in v penzionažo več profesorji p politični pripadnosti, ker pri tem trpi napredek zavoda. Zares prekrasen in vzoren zavod je zagrebska klinika! Vsak oddelek ima svoje posebno postopje mentalno še ne lastnih ker ni zato dovolj denarja) z vrhom in vsemi mogočimi najmodernejšimi napravami. Tako n. pr. klinika za ušesne bolezni, nosne in v grlu, klinika za notranje bolezni, klinika za živčne bolezni itd.

Na taki kliniki sem torej in se sprehajam po vsemogočih sijajno-čistih dveranah med raznovrstnimi instrumenti in napravami za lečenje ljudi. Da, imenitna je ta zdravilna znanost. Tam v sobi za steklenimi vrati stoka nekdo, zdravniki v belih haljah svigajo sem ter tja, usmiljene sestre nosijo v raznih posodah krvave cunje, dezinficirano bandažo itd. itd. Vrata so se napol odprla — na visoki operacijski mizi leži golo človeško truplo, okoli vratu vse krvavo, zraven trije ali štirje zdravniki z vsemi mogočimi škarijami, noži, iglami in vrag vedi še kakšnimi instrumenti, mož pa na odru stoka v banatskem narečju:

— Gospod doktor ali bo še dolgo trajalo?
— Precej smo gotovi, prijatelji, precej, samo malo potrpljenja, samo toliko, kolikor bi traja ena od poljub tvojih ljubici. In na obrazu bolnika, ki je ves skrčen od bolečin, se pojavijo mehaki nasmehi. Pet dni po operaciji sem srečal tistega mladega Banacina; nesli so ga na nosilih v operacijsko dvorano, da mu menjajo obvezo. V rokah je imel pismo in gabral. Iz obraza mu je sijala neskončna sreča. Ljubica mu je pisala.

Po stopnicah stopa star zdravnik, profesor klinike, in nese v naročju malo dete s povezano glavo. Za njim stopa mlada mati vsa objokana.

— Ne dajte me mama, ne dajte me — vpije otroče. Mati sama ne ve, kaj bi rekla. Poskuša tolažiti dete, češ tako mora biti, da bo ozdravelo. Prav nič ne pomaga. Pa se profesor oglasi:

— No, ne le mirno, saj ne bo nič bolelo, če boš priden, pa ti prinesem drugič veliko žogo iz gume. In dete je umolknilo. Tisto dete boži zraven mene. Ko so večerj pregledovali asistentje bolnike, je mali vprašal po atistem starem. Takoj so vedeli, da bi rad profesorja. Vprašali so ga, zakaj bi rad gospoda profesorja. Rekel je, d mora nekaj važnega govoriti z njim. Drugi dan je profesor zares prišel. In mali ga je vprašal:

— Kje je žoga, ki ste mi jo obljubili?

— Profesor se nasmeje in se udari po čelus — O, ti profesorska pozabljivost! Ukazal je usmiljeni sestri, naj kupi žogo malumu.

Sedaj se mali igra z žogo in ne misli na bolečine.

Ali ste kaj radovedni, če se je tudi menj kaj takega dogodilo? Seveda, pa še kako imenitno. Ko so mi nabijali v nosu z nekim dletom, da sem vse zvezde videl in mi trgali kos za kosom neke koščice iz njega, me docent-operator tolaži, češ kmalu bo konec bolečin. Jaz nisem črhnil besedice, tudi zastokal nisem. Iz same trdoglavosti seveda. Ko je bilo ceremonije konec, me zdravnik potoleče po rami, rekoč: »Junak. Boga mi, pravi junak!« in me vpraša, če kaj želim, sem rekel:

morem reči zaljubljen, ampak — nemiren pogled. Kdo bi se pa zaljubil v tak nos, kot ga imam jaz. In divim mu se — nosu — cel dan. Tak je kot najbolj zakrivljena kumarca. Škoda le, da je play (otekel je namreč zelo valed operacije), če bi bil še prav lepo rdeč, bi lahko mirne duše zastopal na kakšnem svetovnem kongresu vionopivcev, ves narod.

Letošnje poletje lahko po pravici rečem, da mi je prineslo resničen »kur ort«. Namesto, da bi se sprehajal kje v Bohinj ali na Bledu ali Rogaški Slatini, me je usoda vrgla v pravo pravcato kliniko. Ali ne boš dolgo? Če zdravniki ne lažejo in me upanje ne vara, avgusta jo popijam še kam. Od tamkaj pa se bom gotovo javil.

Rado Progar.

Pogled v skrajnost življenja in smrti

Kakor večina ljudi, ki sploh znajo misliti, tako sem tudi jaz mnogo razmišljal o skrivnostih življenja in smrti. A le razžaloščeno srce mi je ostalo od tega. Toda zopet in zopet se mi misli vračajo k predmetu, ki mora za vedno ostati nepoštnjen. Kadar se pa to zgodi, mi spomin neizbežno predoči troje dogodkov, ki so na kak skrivnostni način v zvezi z uganko, ki jo zmanj poskušam rešiti.

Ker je pa zveza med njimi in uganko prav tako izbegljiva kot slednja sama, ne morem storiti drugo kakor povedati le preprosta dejstva, kakor sem jih videl in občutil tedaj.

Neko poletje sem se nastanil v skromni koči v berkširskih hribih. Uredil sem jo, da mi je služila v zaslonno delavnico. Ob procelju sem dal zgraditi nizko verando in v njenem najbolj zasenčenem kotičku sem počival v vročih dneh. Tik ob kotičku je rastle majhno drevo, na katerem je par lističev (vrsta ameriških vrabcev) zgradil svoje gnezdo. To je bilo čvrsto pritrjeno v rogovihi sredi drevesne krome, komaj dobra dva metra od tal. Če sem stopil na verandi na klop, sem lahko gledal naravnost v gnezdo. Stara dva sta se privadila moje navzočnosti in se nista mnogo brigala, kadar sem ju opazoval. V gnezdu so se kmalu pojavila drobna jajčeca in v primerem času drobni, goli mladiči. Opazoval sem jih v rasti in razvoju, dokler se ni približal čas, ko so bili skoroda godni, da zletijo. Mala družinca mi je vzbujała mnogo veselja, občudoval sem pa posebno nesebično požrtvovalnost obeh starih ptičkov, ki sta se menjavala v iskanju živeža in v čuvanju gnezda. Dnevi so bili polni njunega ščebetanja in prepevanja, ki je blagodejno vplivalo na moje od mestnega šundra raztepene živce.

Neki dan se pa glas njunega ščebetanja hipno spremeni. Menil sem, da se pričaka. Sredi te skoro vesele misli sem opazil dve temni točki, ki sta šviglni skozi zrak in narisali dve ostri črti na nebu. Razburjeni vrisč pri gnezdu se je zdaj podvojil. Radoveden sem pogledal in opazil, da sta prihitala v bližino dva druga listička, ki sta gnezdila v grmovju za hišo. Vsi štirje ptički so se zdaj med obupnim in pretresljivim vrisčem podili okoli gnezda in zopet sem sklepal, da sta si oba para iz nam ljudem neumljivih vzrokov napovedala vojno.

Vse se je godilo tako naglo, da nisem utegnil razmišljati. Ko sem pa opazil, da je mati mladih ptičkov v skrajnem obupu zletela k gnezdu in siloma izrinila iz njega mladiča za mladičem, ki so padali s šumom in kemaj slinim čivkanjem na tla, mi je v trenutku postalo jasno, da se je pripetilo nekaj izrednega. Htel sem bližu, da pogledam stvar temeljitješe.

Kmalu sem odkril vzrok tragedije: ozka, rjavkasta proga se je vila od najnižjih vej drevesa in se polagoma pomikala proti gnezdu.

Okoli stegnjene, sikajoče glave so v krogu letali štirje ptiči in vrisčali v brezmočni togoti.

Pod nikakem pogojem nisem prijatelj takem početju. V bližini je slenela lopata: par krepkih udarcev in delo uničenja je bilo končano. Ptiči so še vedno frfotali okoli, v njihovem vrisču se je pa razdeval nov zvok. Znabiti, da govorim nemiselno, toda meni se je tedaj dozdevalo, da moji pernatih ljubljenci dobro umevajo moje početje in da me podžigajo k večji srditosti proti potuhnjenemu sovražniku.

Cim je ubita kača obležala brezgibno na tleh, sta se sosedna listička domislila svojih lastnih domačih dolžnosti in naglo oddelata ter kot prej začrtala dve ostri črti preko oddaljenega obzorja. Tudi moja dva sosedna sta izginila in očitno šla iskat svoje mladiče, ki so se porazgubili, ko so bili vrženi iz gnezda. Tekom popoldneva sem jih videl, ko sta zletela sem in tja ter vresčala razburjeno zdaj nad enim potem nad drugim mestom, kar je dokazovalo, da je na vsakem takem kraju eden njihov ljubljnih mladičev. Opazil sem, da jih krmila še nadalje, navzlic težavnemu delu. Jaz sem pa za svoj del pobral ubito kačo na lopato in jo odnesel na petdeset metrov oddaljeni nizki kameniti zid, kjer sem jo pustil. Par ur pozneje je solnce začelo toniti za gore. Sedel sem v svojem prijetnem kotičku na verandi in čakal čakal večerje ter pogrešal petja pernatih prijateljev. Tedaj so zadoneli v daljavi glasovi, ki so bili zelo budobni popoldanskemu dirndaju. Pogledal sem pozorno proti strani in opazil malega ptička, ko je krožil v zraku nad mestom, kjer sem vrgel ubito kačo.

Moja prva misel je bila, da je kača še živa in da zopet namerava nekaj zlega. Previdno sem se začel bližati kraju, da lažje pregledam položaj. Tam na ploskem kamenu je ležala kača mrtva kakor sem jo položil. Na drugem kamnu v bližini je stal majhni lističek in z nemim občudovanjem opazoval svojo boljšo polovico, ki je, kakor po čudežu visela na perutih v zraku nad mrtvim sovražnikom. Od časa do časa jo je s kratkimi ostrimi kriki podžigal k večjemu ognju. Iz grla matere pa, ki je visela v zraku na perotih, ki so plapolale tako naglo, da jih ni bilo mogoče skoro opaziti, so prihajali vse drugačni glasovi.

Drobno grlo je trepetalo v divji pesmi — pesmi bolesti in sovraštva, pesmi sreče in nevarnosti, pesmi zmage in po-

nosa. Bila je to pesem, ki jo je pela Judite, ko je po smrti Holofernovi plesala na četu svojih rojakinj; pesem Debora, ki jo je pela nad činom Jaela in smrtjo Sisera. Bila je pesem pravice nad poraženo krivico; pesem življenja nad smrtjo. In nadaljevala se je minuto za minuto, da sem občudoval vztrajno drobne stvarice in da so vzpodbujeviti kriki samca postajali že okrutnost.

«Ubila sem te, ubila sem te, ubila sem te!» se je radovala. «Poginila si zver, poginila, poginila, poginila, jaz pa živim! Moji malčki so rešeni, ti si pa mrtva! Mrtva, mrtva, mrtva, kakor bi morali biti vsi naši sovražniki! Ah, to je življenje, življenje, življenje!» Edvin Bjerkman.

Gospodarstvo.

SEMENA, KMETIJSKE POTREBŠČINE.

Tržaška kmetijska družba v Trstu ima največjo izbero vseh kmetijskih potrebščin.

V svojih skladiščih ulica Raffineria št. 7 in Torre bianca 19, se dobijo:

— Semena vseh vrst, naročena od zaplesljivih nemških tvrdk. Vsa semena se pred razpodoj preizkusijo na lastnem aparatu za preizkušanje kaljivosti.

— Z sedanjo setev imamo preizkušena semena jesenske repe okrogle in podolgate solate endivije, motovilca, zgodnje in kasne broklice, cvetoči karfjol, inkarnatne ali laške detelje, spinače vseh vrst, radiča solatinka, graha nizkega itd.

— Sredstva za pokončavanje rastlinskih škodljivcev: Angielsko modro galico, žveplo ventilirano, apneni arzenik «Azol» železno galico, «Silvena» razkuževalno sredstvo proti vsem mrčesom itd.

— Kmetijske orodje: škrpilnice znamke «Vermose», Ferrara, Volpi; žveplanike ročne in nahrbtnne, razno ročno vrtno in poljsko orodje; kose znamke Merkur od 70/cm, znamke «Almalai» od 60 in 65/cm, grablje lesene, senene vile itd.

— Orala znamke «Saek» in znamke «Bäcker» pluzna telesa za lesene gredlje, slamorenice, itd.

— Kmetijske stroje vseh vrst nabavlja po želji posameznika od najboljših tu in inozemskih tovarn v najkrajšem času in po najzmernejših cenah.

— Za natančnejša navodila obrnite se na našo centralo v ulici Torrebianca št. 19.

UMETNA GNOJILA.

Opazujemo ponovno vse one zadruge in člane, ki še niso odgovorili na našo ponudbo za preskrbo kaljivih sol, da preteče rok nabave dne 20. t. m. Tomazovo šindro smo že vso oddali in je čas naročitvo že potekel. Ako do bimo nove ponudbe, bomo javili.

SUPERFOSFAT IN AMONIJEV SULFAT.

Zbiramo predznanbe za naročila superfosfata in amonijevega sulfata. Čim več naredi dobimo, tem cenejše bodo naše ponudbe. Cene so odvisno od Vas samih.

Vabimo vse one, ki bodo potrebovali superfosfat in amonijev sulfat, da prijavijo, množino potrebe brez obveze naročila. Naročbe bomo sprejemali, ko bomo izdali naše ponudbe in navedli cene.

Prijave sprejema: Tržaška kmetijska družba v Trstu ulica Torrebianca št. 19.

Loterijske številke

Izrebane dne 17. julija 1926.

BARI	38	11	30	18	43
FIRENZE	26	43	62	10	5
MILANO	72	63	57	13	14
NAPOLI	59	23	9	38	1
PALERMO	14	5	88	61	66
ROMA	66	61	31	50	58
TORINO	48	17	41	23	21
VENEZIA	43	31	11	16	6

Razne zanimivosti

Palača Družbe narodov.

V teh dneh je bil objavljen v Italiji, kakor tudi v vseh državah, ki so včlanjene v Družbi narodov, program natečaja za zgradbo — sedeža te ustanove. V tej palači, ki bo gotovo po svoji stilistiki biser arhitekture, se bodo zbirali zastopniki vseh v Družbi včlanjenih držav k skupnim posvetovanjem; v njej bo tudi stalno poslovalo glavno tajništvo ter vsi temu podrejeni odseki.

Jurijo, sestojajo iz osmih članov, ki bo sklepala v sprejemu projekta za to veljavno zgradbo, tvorijo sledeči arhitekti svetovnega slovesa: Attilio Muggia, profe-

sor arhitekture na inženirski šoli v Bologni; H. P. Berlage iz Haaga; sir John Brunett iz Londona; Joseph Hoffmann iz Dunaja; Victor Horta iz Bruselja; Charles Lemarisquier iz Pariza; Karl Moser iz Curiha; Ivan Tengbom iz Stokholma.

Palača bo zgrajena v parku ob krasnem ženevskem jezeru ter bo s pročeljem obrnjena proti Savojskim Alpam.

Zgradba bo stala približno 70 milijonov ital. lir; za nagrade pa je določena skupna vsota 900 tisoč lir.

— Zanimiva najdba. Iz Moskve poročajo da so našli v Ustkariji na Zabajkalskem popolnoma ohranjenega mamuta. Tičal je v ledu. Doslej je bil znan samo eden tako dobro ohranjen eksemplar, ki so ga našli istotako v Sibiriji. Mamuta prepeljejo v Leningrad.

— Nenadejana posledica deževnega vremena. Iz Rumunske poročajo, da je tam radi stalnega deževnega vremena zraslo povsod neštevilno gob. Prebivalstvo jih nabira in je. Mora pa biti zelo slabo poučeno o razliki med užitnimi in strupenimi gobami, ker se je baje že preko 1000 oseb zastrupilo i numrlo. V eni sami vasi je umrlo v enem dnevu 30 ljudi.

ZDRAVNIK

Dr. Fran Korsano

748 sprejema od 12 do 1 in od 5 do 7

Via S. Lazzaro št. 17 I. n.

JAKOB BEVC

urarna in zlatarna

Trst, Campo S. Giacomo 5

Zlato kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah krone plačuje vsje kot vsi drugi. Zaloge raznovrstnih ur in zlatenisa. 714

KRONE po 2.30

plačuje

ALOJZIJ POVN, Piazza Garibaldi 2
prvo nadstropje

Pazite na naslov! Pazite na naslov!

GIUSEPPE SPECHAR

Via S. Caterina 7 - TRST - Piazza Mazzini

Zaloga tu in inozemskega blaga za moške in ženske obleke. Specijaliteta angleškega in češkega blaga. — Modro in črno sukno za plašče. Bogata izbira izgotovljenih paletot, površnikov, hlač in plaščev. Dežni plašči, jope alpagas, platnene obleke in telovniki fantazija.

SPREJEMAJO SE NAROČILA PO MERI
Konkurenčne cene! 746 Konkurenčne cene!

Fredno kaj nakupite, obličite!

Veliko skladišče pohištva

ALESSANDRO LEVI MINZI

Via Rettori št. 1 - Via Maicanton št. 7-13

Spalno sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva v veliki izbiri.

Telefon št. 16 Ustanovljena 1. 1899. Poštni ček. 10.533

Mestna Hranilnica Ljubljanska

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

LJUBLJANA — Prešernova ulica — LJUBLJANA

Stanje vložnega denarja: nad 200 milijonov dinarjev nad 800 milijonov kron

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odповedi v tek. računu najvišje mogoče obresti.

Jamsivo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Uprav radi tega nalagejo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Glavolca in rezerve Dinarijev 60.000.000 — Podružnica v TRSTU Centrala v LJUBLJANI Glavnice in rezerve Dinarijev 69.000.000 — Telefon: 5-18, 22-98

Obrestuje vloge na vložnih knjižicah po 4 %, na tekočih računih po 4 1/2 % vezane vloge po dogovoru. - Prejema DINARJE na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: GORICA, Brežice, Celje, Cernomej, Kranj, Logatec, Maribor. Blagajna je odprta od 9%,—12%, in od 14%,—16 41

Najprikladnejša zveza z Jugoslavijo

Podružnice: Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split

Ali ste si naročili knjige „GORIŠKE MATICE“?

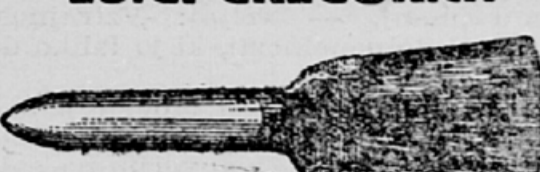
Zobozdravnik

Dr. Sardoč D.

ordinira v TRSTU

Via M. R. Imbriani 16, I. (prej Via S. Giovanni) od 9-12 in od 5-7 755

LUIGI GREGORICH 756

TRST — VIA GINNASTICA ŠT. 15

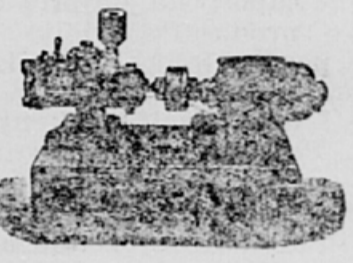
KRONE

po L. 2.30 komad

Zlato, briljante, platin, 20-krauske zlato komade kupuje in plačuje po najvišjih cenah

Albert Povh — urarna

Trst, Via Mazzini 40 766

Centrifugalne sesalke

za vsako tekočino, močne na vsako daljavo za zalivanje vrto, za dobavo vode v hiše, vile, občine itd. Proračuni in ogledi na licu mesta brezplačno.

Specijalizirana tovarna sesalk VUGEL, Trst Via Battisti 20. Tel. 33-04. 723